

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET

ZÁRÓJELENTÉS

**2013-309-5
VASÚTI BALESET**

**Sározd
2013. április 22.**

806 sz. vonat

A szakmai vizsgálat célja a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események okainak, körülményeinek feltárása, és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Jelen vizsgálatot

- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kbt.),
- a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események szakmai vizsgálatának részletes szabályairól szóló 7/2006. (II.27.) GKM rendelet,
- illetve a Kbt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Kbt. és a 7/2006. (XII.29) GKM rendelet együttesen az Európai Parlament és a Tanács 2004/49/EK irányelve (2004. április 29.) a közösségi vasutak biztonságáról valamint a vasúttársaságok engedélyezéséről szóló 95/18/EK tanácsi irányelv és a vasúti infrastruktúrakapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról és a biztonsági tanúsítványról szóló 2001/14/EK irányelv módosításáról (vasútbiztonsági irányelv) szóló uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálják:

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006.(XII.23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a súlyos vasúti balesetet ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a vasúti baleseteket, illetve váratlan vasúti eseményeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között súlyosabb következményű balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- Jelen zárójelentés kötelező erővel nem bír, ellene jogorvoslati eljárás nem kezdeményezhető.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

Jelen zárójelentés

alapjául a Vb által készített és az észrevételek megtétele céljából – jogszabályban meghatározott – érintettek számára megküldött zárójelentés-tervezet szolgált.

A zárójelentés-tervezet megküldésével egyidejűleg a KBSZ főigazgatója értesítette az érintetteket a záró megbeszélés időpontjáról, és arra meghívta az érintett személyeket, szervezeteket.

A 2013. december 3-án megtartott záró megbeszélésen az alábbi szervezetek képviseltették magukat:

- MÁV Zrt.
- MÁV-START Zrt.
- MÁV-TRAKCIÓ Zrt.
- Nemzeti Közlekedési Hatóság

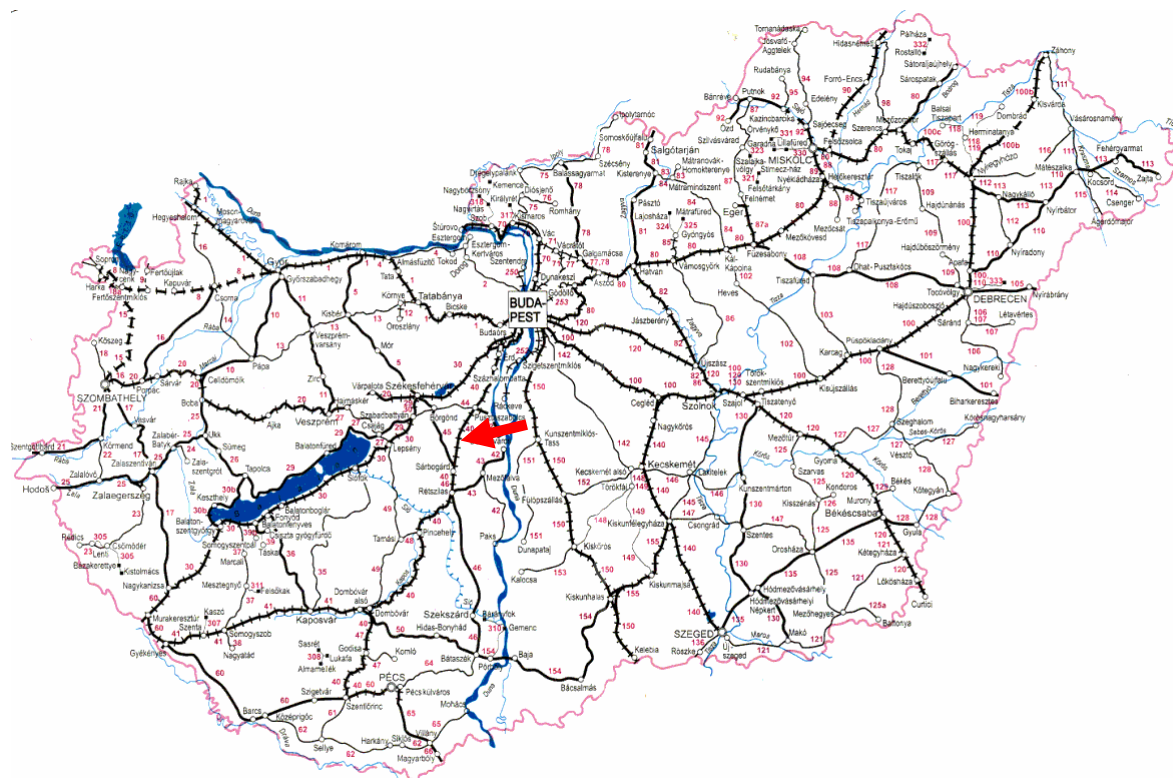
MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

CSM	A vezetőálláson a mozdonyvezető egyedül teljesít szolgálatot („csak mozdonyvezető”)
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt.	A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
MÁV Zrt.	Magyar Államvasutak Zártkörűen Működő Részvénytársaság
MFB	„Mozdonyfedélzeti berendezés”; GPS alapú, a jármű aktuális sebességét és egyéb üzemi adatait regisztráló és továbbító berendezés, melynek segítségével a mozdonyok üzemi adatait egy központi szerver tárolja.
NFM	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
Vb	Vizsgálóbizottság

AZ ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Az eset kategóriája	vasúti baleset (jelentős)
Az eset jellege	baleset vasúti átjáróban
Az eset időpontja	2013. április 22. 16 óra 52 perc
Az eset helye	Sároisd állomás
Vasúti rendszer típusa	országos
Mozgás típusa	távolsági személyszállító vonat
Az eset kapcsán elhunytak/ súlyosan sérültek száma	1 fő életét veszítette
Pályahálózat működtető	MÁV Zrt.
Rongálódás mértéke	A mezőgazdasági vontató megsemmisült, a 431-231 psz. mozdony javíthatatlanul rongálódott, 4 személykocsi rongálódott
Érintett vonat száma	806
Üzembentartó	MÁV-START Zrt.
Nyilvántartó állam	Magyarország

Az eset helye

1. ábra Az esemény helyszíne

Bejelentések, értesítések

A KBSZ ügyeletére az esetet 2013. április 22-én 17 óra 6 perckor jelentette a MÁV Zrt. hálózati főüzemirányítója.

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója a vasúti közlekedési baleset vizsgálatára az alábbi Vizsgálóbizottságot jelölte ki:

vezetője	Rózsa János	balesetvizsgáló
tagja	Szentesi László	baleseti helyszínelő

Az eseményvizsgálat áttekintése

A Vb 2013. április 22-én helyszíni szemlét tartott, melynek során:

- az eseményben érintett forgalmi szolgálattevőt és a tanúkat meghallgatta,
- az útátjáró kialakítását és a rálátási viszonyokat megvizsgálta,
- a Fejrovatos-előjegyzési naplóról, a Hiba-előjegyzési könyvről másolatot készített,
- az üzembentartó képviselőjével közösen a vonat mozdonyának menetíró regisztrátumát a mozdonyból kivette, arról másolatot készített.

2013. április 25-én az eseményben érintett mozdonyvezetőt meghallgatta.

Az eset rövid áttekintése

A Sároisd állomásra behaladó IC 806 sz. vonat az állomás jól működő SR2 jelű útátjárójában egy pótkocsis mezőgazdasági vontatóval ütközött. Az ütközés következtében a mezőgazdasági vonatató vezetője életét vesztette, a vonat mozdonyvezetője könnyű sérüléseket szenvedett. A mezőgazdasági vontató kigyulladt és megsemmisült, a vonat mozdonyára a tűz áttért, a mozdony javíthatatlanul rongálódott. A vonatba sorozott első négy személykocsi szintén rongálódott. A Vb az esemény bekövetkezését a mezőgazdasági vontató vezetője részéről felmerült emberi tényezőre vezette vissza. Az esettel kapcsolatban a Vb biztonsági ajánlás kiadását nem tartja indokoltnak.

2. ábra Az égő mozdony (forrás: internet)

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 Az esemény lefolyása

A 806 sz. vonat kb. 8 perc késéssel, az engedélyezett 120 km/h sebességgel haladt Sárosd állomás irányába. A mozdonyvezető az útátjáró előtt kb. 200 m-re észlelte, hogy a menetirány szerinti jobb oldalról egy pótkocsis mezőgazdasági vonatató fordul be az útátjáró felé, majd az átjáróba hajt. A mozdonyvezető „Figyeli!” hangjelzést adott, majd haladéktalanul gyorsfékezést kezdeményezett, de az ütközést elkerülni nem tudta. Az ütközés következtében a mezőgazdasági vonatató kigyulladt, a pótkocsi leszakadt. A mezőgazdasági vonatató roncsát maga előtt tolva és a „K2” jelű kijárat jelzőt kidöntve a vonat kb. 670 m-re az útátjárótól állt meg. A vonat megállását követően a tűz a vonat mozdonyára is áttért. A mezőgazdasági vonatató vezetője életét veszítette, a mozdonyvezető könnyű sérüléseket szenvedett.

1.2 Személyi sérülés

Sérülések	Személyzet	Utasok	Útátjáró használók	Egyéb
Halálos	-	-	1	-
Súlyos	-	-	-	-
Könnyű	1	-	-	-
Nem sérült	1	kb. 350	-	-

1.3 Vasúti járművek sérülése

A vonatot továbbító 91 55 0431 231-4 psz. mozdony menetirány szerinti első vezetőállása kiégett, a mozdony főkerete elgörbült, ezért a mozdony javíthatatlanná vált.

A vonat első négy kocsija szintén rongálódott, mert a szétszóródott roncsok és a felvert zúzottkő a kocsik oldalát végigkarcolták.

1.4 Infrastruktúrában keletkezett kár

Sárosd állomás 2 és 4 sz. váltói rongálódottak, az SR 2 útátjáró „a” fényjelző oszlopa kidőlt, az állomás „K2” jelű kijárat jelzőjét a mezőgazdasági vonatató roncsa kidöntötte. A végleges helyreállításig a 2 sz. váltót kitérő irányban biztonsági betéttel lezárták, azon 15 km/h sebességkorlátozást vezettek be.

1.5 Egyéb kár

A mezőgazdasági vonatatóból kb. 250-300 l gázolaj a vasúti pályára folyt.

Az esemény következtében az IC 806 sz. vonat utasait Sárosd állomásról autóbuszokkal szállították el. Egy vonat kerülő útirányon közlekedett, 4 vonat részlegesen elmaradt, egy IC vonat személyvonatként közlekedett, további 8 személyszállító vonat összesen 1258 percet késett.

1.6 A személyzet adatai

1.6.1 Az IC 806 számú vonat mozdonyvezetője

Kora	42 év
Neme	férfi
Szakképesítése	Országos Közforgalmú Vasúti Járművezető
Beosztása a baleset idején	mozdonyvezető
Orvosi alkalmassági érvényessége	2014. január
Legutolsó szolgálatba lépés ideje	2013. április 22. 9 óra 6 perc

1.7 A vonat jellemzői

Vonatszám	806
Vonat neve	távolsági személyszállító vonat
Vonattovábbítás módja	CSM
Mozdony pályaszáma	91 55 0431 231-4
Mozdony tulajdonosa	MÁV-TRAKCIÓ Zrt.
Továbbított kocsik tulajdonosa	České dráhy, a.s., MÁV-START, Železnice Slovenskej republiky
Továbbított kocsik száma	7 db 4 tengelyes személyszállító kocsi
Vonathossz	192 m
Elegytömeg	421 t
Előírt fékszázalék	105%
Tényleges fékszázalék	154%

1.8 A vasúti pálya és biztosítóberendezés leírása

1.8.1 Az SR2 jelű útátjáró kialakítása

Az útátjáró Sárosd belterületén található. A vasúti pálya vonalvezetése egyenes, a pályára engedélyezett legnagyobb sebesség 120 km/h. A közút az állomásépület felől párhuzamosan halad a vasúti pályával, majd az útátjáróra 90°-os kanyarral fordul. Az útátjárót fénysorompók fedezik, a közút mindkét irányából megkettőzve.

3. ábra Az útátjáró kialakítása (forrás: Google)

1.8.2 A biztosítóberendezés

Sárosd állomáson DOMINO 55 típusú biztosítóberendezés üzemel, az SR2 jelű útátjárót nyíltvonali indítású, állomási rendszerű fénysorompó fedezi.

1.9 Állomási adatok

Az eset szempontjából nincs jelentősége, ezért részletezése nem szükséges.

1.10 Vasúti járművek adatrögzítői

A 91 55 0431 231-4 psz. mozdonyon TELOC RT 9 típusú elektromechanikus sebességmérő és regisztráló berendezés, valamint MFB is üzemelt, amelyek a baleset idején működtek. A TELOC regisztráló berendezést a mozdony menetirány szerinti hátsó vezetőállásán helyezték el, ezért a regisztrátum fellelhető és kiértékelhető volt. A kiolvasáskor a Vb a valós időhöz képest +4 perc eltérést tapasztalt, ezért a kiértékeléskor ezzel a korrekcióval számolt. A sebességmérő óra és a belefűzött szalag méréshatára egyaránt 150 km/h. A Vb megállapította, hogy a balesetet megelőzően a mozdonyvezető az engedélyezett 120 km/h sebességet nem lépte túl.

Az ütközést követően a TELOC berendezés sérülése miatt pontatlan adatokat rögzítetett, ezért az ütközést követő sebesség- és útatadatokat a Vb az MFB adatai alapján állapította meg.

1.11 Kommunikációs eszközök

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.12 Meteorológiai adatok

Az esemény időpontjában az időjárás csendes és derült volt, a hőmérséklet +24°C körül alakult.

1.13 A túlélés lehetősége

A vonat nagy sebessége miatt az ütközés hatalmas erővel következett be, ezért a mezőgazdasági vontató vezetőjének nem volt esélye a túlélésre.

A mozdonyvezető az ütközést követően a vezetőálláson tartózkodva kezével igyekezett magát védeni. A mozdony szélvédője betört, a vezetőállásra rengeteg üvegdarab és felvert por szállt be. A megállást követően a mozdonyt megkísérelte kiüzemelni, de a kapcsolók az ütközés következtében használhatatlanná váltak, ezért a géptérbe indult, hogy az akkumulátor főkapcsolóval feszültség mentesítse a mozdonyt. Ezt követően, a vezetőállásra visszatérve megkísérelte elhagyni a mozdonyt, de az ajtókat nem tudta kinyitni, ezért a géptéren keresztül a hátsó vezetőállásról szállt le. A vonat elejéhez érve sérültet nem látott, mert a baleset áldozata az ütközés helyszínén, a 700 m-rel hátrébb lévő roncsban maradt. Észlelte azonban, hogy a mozdony eleje lángol. A mozdonyra visszasietett és a géptér ajtajában állva porral oltóval megkísérelte eloltani a vezetőállásra áttérjedt tüzet, miközben odasiető helybeliek szintén megkezdtek kívülről az oltást, de a tüzet nem sikerült megfékezniük. A vezetőálláson egyre nagyobb füst keletkezett, ezért a mozdonyvezető a mozdonyt elhagyta.

4. ábra A kiégett vezetőállás

Az ütközést követően a forgalmi szolgálattevő haladéktalanul értesítette a mentőegységeket, akik 8 perc alatt a helyszínre érkeztek. A kiérkező mentők az utasok esetleges sérüléseinek ellenőrzését követően a mozdonyvezetőt ellátták, enyhe füstmérgezést és végtagsérülést állapítottak meg nála, ezért a székesfehérvári Szent György Kórházba szállították.

A mentők értesítését követően a forgalmi szolgálattevő a felsővezetéki feszültséget kikapcsolta, az ilyenkor előírt földelést elvégezte, ezért a tűzoltók a kiérkezést követően haladéktalanul meg tudták kezdeni a tűz oltását.

1.14 Próbák és kísérletek

A Vb a vizsgálat során próbákat és kísérleteket nem folytatott.

1.15 Érintett szervezetek / a munkaszervezés jellemzése

Az érintett szervezetek, a munkaszervezés jellemzői az eset bekövetkezésére nem voltak hatással, ezért azok elemzése nem szükségszerű.

1.16 Szabályok és szabályzatok

A közúti járművek vasúti átjáróban történő közlekedési szabályait az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 39. § tartalmazza:

„39. § (1) A vasúti átjárót megközelíteni csak fokozott óvatossággal szabad. A vasúti átjáró megközelítésekor, illetve a vasúti átjárón történő áthaladás során eleget kell tenni a vasúti átjáró biztosítására szolgáló közúti jelzéseknek.

(2) A vasúti átjárón csak folyamatosan – megállás nélkül – legalább 5 km/óra átlagsebességgel szabad áthaladni.

(3) A vasúti átjáró előtt a 98., 99., 99/a. vagy 99/b. ábra szerinti jelzésnél, vagy a megállás helyét jelző útburkolati jel előtt meg kell állni, ha

a) bármely irányból vasúti jármű közeledik,

b) (...)

c) a teljes sorompót kiegészítő fényjelző berendezés, illetőleg a fénysorompó vagy félsorompóval kiegészített fénysorompó villogó piros jelzést ad (...)”

1.17 Kiegészítő adatok

A helyszíni szemle során a Vb olyan információk birtokába jutott, melyek alapján megállapítható, hogy a baleset áldozata jól ismerte a vasúti átjárót és környezetét, rendszeresen közlekedett ezen az útvonalon. A napi mezőgazdasági munkák végeztével hazafelé tartott, amikor a baleset bekövetkezett.

1.18 Korábbi hasonló esemény

A KBSZ rendszeresen vizsgál hasonló eseményeket, melyek nem függenek össze közvetlenül a jelen balesettel, azonban jól szemléltetik a hasonló események nagy számát és súlyos következményeit.

2. ELEMZÉS

2.1 A vonat haladása

Az állomás bejáratí és kijáratí jelzőin a mozdonyvezető egyaránt egy zöld fényt látott, ezért az engedélyezett 120 km/h sebességgel közelített az áttjáró felé. Az úttátjáró előtt kb. 200 m-re észlelte, hogy a menetirány szerint jobb oldalon a vasúti pályával párhuzamosan, a vonat menetirányával szemben egy mezőgazdasági vontató közeledik az úttátjáróhoz és befordul az áttjáró felé. A mezőgazdasági vontató kis távolságra volt az úttátjárótól, ezért a mozdonyvezető „Figyely!” hangjelzést adott. Ennek ellenére a mezőgazdasági vonatató az úttátjáróba behajtott.

5. ábra Az esemény helyszíne a vonat érkezési perspektívájából

A mozdonyvezető gyorsfékezést kezdeményezett, majd ezzel közel azonos időben az ütközés bekövetkezett, ezért érzékelhető fékhatás csak az ütközést követően tudott kialakulni. A vonat az ütközés helyétől számítva kb. 670 m-re állt meg.

6. ábra A D12 fékezőszelep "gyorsfék" állása

2.2 A mezőgazdasági vontató haladása

A mezőgazdasági vontató vezetője a napi munka végeztével hazafelé tartott. Az útátjáró felé vezető úton, sebességét nem csökkentve az útátjáró felé befordult, majd a két oldalon elhelyezett sorompó fényjelzőkészülékein felváltva villogó piros jelzéseit, valamint a közeledő vonatot, illetve a mozdonyvezető „Figyeli!” hangjelzését figyelmen kívül hagyva behajtott az útátjáróba, ahol az IC 806 sz. vonat nekiütközött.

2.3 Az SR2 jelű útátjáró

2.3.1 Az útátjáró működése

A helyszíni szemle során a Vb megállapította, hogy az útátjárót biztosító sorompó berendezés a baleset idején megfelelően működött. A forgalmi szolgálattevő a vonat részére a bejárat és kijárat vágányutakat lezárta, a jelzőket kezelte. A mozdony menetíró regisztrátumából megállapítható, hogy az állomási biztosítóberendezés kezelését követően a felváltva villogó piros fényeket valamennyi fényjelzőkészülékre kivezérelték, mert a bejárat jelzőn folyamatosan egy zöld fény volt látható. A fénysorompó és az állomási biztosítóberendezés közötti szerkezeti függés révén, amennyiben az állomási biztosítóberendezés kezelését követően a fénysorompón nem jelenik meg a felváltva villogó piros jelzés, a bejárat jelzőn a szabványos állásában világító egy vörös fény maradt volna meg.

2.3.2 Az útátjáró kialakítása

Az útátjáró kialakítását a Vb megfelelőnek ítélte, valamennyi irányból a csökkentett rálátási háromszöget szabadon találta (ezeknek a fénysorompó üzemzavara esetén van jelentőségük).

7. ábra A szabad rálátási háromszög

Az útátjáró megjelölése megfelelő, a „Vasúti átjáró kezdete” jelzőtáblák, a veszélyt jelző tábla, valamint az egy- és háromsávos Vasúti átjáróra figyelmeztető táblák megfelelő helyen és állapotban álltak. Azonban a mezőgazdasági vontató érkezési irányából „két sávos, Vasúti átjáróra figyelmeztető táblát” nem talált. Tekintettel arra, hogy a baleset áldozata rendszeresen közlekedett ebben az útátjáróban, továbbá a vasúti fényjelzőkészülékek megfelelően működtek és láthatóak voltak, a tábla hiányát a Vb nem tartja a baleset bekövetkezésével összefüggésbe hozható tényezőnek, ezért biztonsági ajánlást sem fogalmaz meg.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

3.1 **Az eset bekövetkezésével közvetlen összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások**

A mezőgazdasági vontató vezetője a fénysorompók felváltva villogó piros jelzése, a közeledő vonat, valamint a mozdonyvezető „Figyelj!” hangjelzése ellenére az úttájáróba behaladt, ahol az IC 806 sz. vonat nekiütközött.

3.2 **Az eset bekövetkezésével közvetetten összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások**

A Vb ilyen megállapítást nem tesz.

3.3 **Az eset bekövetkezésével összefüggésbe nem hozható, kockázatonövelő tényezők**

A mezőgazdasági vonatató érkezési irányából az úttájáróra vezető úton hiányzik a „két sávós, Vasúti átjáróra figyelmeztető tábla”

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

A Vb nem talált olyan körülményt, amely biztonsági ajánlás kiadását indokolná.

Budapest, 2013. december 9.

Rózsa János
Vb vezetője

Szentesi László
Vb tagja